

Χορόσκιοι

Summary :

Οικισμός που βρισκόταν πολύ κοντά στη Μαγνησία, αποτελώντας προάστιό της, με τουρκόφωνο ορθόδοξο πληθυσμό. Στο χωριό βρισκόταν η εκκλησία της Αγίας Αναστασίας της Φαρμακολύτριάς, σημαντικό κέντρο λατρείας για τους ορθόδοξους της περιοχής της Μαγνησίας.

Other Names

Ντουβλέκιοι, Ακογιουν, Horozköy (σημ. ονομασία)

Geographical Location

Δυτική Μικρά Ασία

Historical Region

Αιολίδα

Administrative Dependence

Καϊμακαμλίκι Μαγνησίας, μουτσαριφλίκι Μαγνησίας, βιλαέτι Αϊδινίου

1. Ανθρωπογεωγραφία – Ιστορία

Το χωριό Χορόσκιοι εντοπίζεται στην κοιλάδα του ποταμού Έρμου, πάνω στην οδική και σιδηροδρομική σύνδεση [Σμύρνης](#) - [Μαγνησίας](#). Βρισκόταν 32 χλμ. βορειοανατολικά της Σμύρνης και μόλις 3,5 χλμ. βορειοδυτικά της Μαγνησίας, αποτελώντας ουσιαστικά προάστιό της.

Σύμφωνα με μια παράδοση, το όνομα του χωριού¹ σχετίζεται με την ίδρυση του ναού της Αγίας Αναστασίας και τη λατρεία της ομώνυμης αγίας. Σύμφωνα με αυτή την παράδοση, η εύρεση της εικόνας της συνοδεύτηκε από λάλημα πετεινού. Διασώζεται ωστόσο και η μαρτυρία, σύμφωνα με την οποία το χωριό ονομαζόταν αρχικά Ντουβλέκιοι και Ακογιουν.²

Το Χορόσκιοι ήταν το μόνο χωριό της περιοχής με αμιγώς χριστιανικό πληθυσμό ήδη από το 16ο αιώνα. Το 1531 είχε 7 νοικοκυριά και το 1575 είχε 22 νοικοκυριά με 4 άγαμους.³ Ωστόσο, στις αρχές του 20ού αιώνα οι περισσότεροι κάτοικοι δήλωναν καταγωγή από την Πελοπόννησο, κάτι που εξηγείται από τη [μετανάστευση](#) πολλών Πελοποννήσιων προς τις περιοχές της Σμύρνης και του Αϊδινίου γύρω στα 1800 χάρη στις ενέργειες της οικογένειας [Καραοσμάνογλου](#).⁴ Σε μια τέτοια περίπτωση θα μπορούσε να δεχτεί κανείς ότι οι ελληνόφωνοι έποικοι αφομοιώθηκαν γλωσσικά από το γηγενή πληθυσμό.

Οι κάτοικοι του χωριού ήταν τουρκόφωνοι. Κατά το 19ο αιώνα παραδίδεται πως το χωριό είχε 1.600 κατοίκους. Στις αρχές του 20ού έφτασε κατά μια άποψη τους 2.500 κατοίκους⁵ και κατ' άλλους τους 3.000-3.500 ή και τους 4.000.⁶ Ωστόσο, σε στατιστικό πίνακα του 1905 εμφανίζεται να έχει 4.500 ορθόδοξους κατοίκους.⁷

Το χωριό είχε χριστιανό [μουχτάρη](#), ο οποίος δεν εκλεγόταν. Οι διοικούντες ήταν από τους επιφανέστερους πολίτες του τόπου. Το χωριό υπαγόταν περαιτέρω στο [καϊμακαμλίκι](#) Μαγνησίας, στο [μουτσαριφλίκι](#) Μαγνησίας και στο [βιλαέτι](#) Αϊδινίου. Μόνιμο αστυνομικό τμήμα (καρακόλι) δεν υπήρχε στο χωριό. Εκκλησιαστικά ανήκε στη δικαιοδοσία της [μητροπόλεως Εφέσου](#).

2. Κοινωνία – Οικονομία

Χορόσκιοι

Κατά το 16ο αιώνα οι κάτοικοι ασχολούνταν με την καλλιέργεια σιταριού, κριθαριού, βρόμης, βίκου, αρακά, βαμβακιού και αμπελιών. Στις αρχές του 20ού αιώνα οι Χοροσκιολήδες ασχολούνταν με τη γεωργία και περισσότερο με την αμπελουργία και την παραγωγή σουλτανίνας σταφίδας. Επιπλέον παρήγαν σιτάρι, κριθάρι, βαμβάκι, καπνά και οπωροκηπευτικά. Στις γεωργικές εργασίες συμμετείχαν και ξένοι αγροεργάτες, κυρίως την περίοδο του τρύγου. Στα εισοδήματα του χωριού συνυπολογίζονται και τα κέρδη από την εκκλησία της Αγίας Αναστασίας της Φαρμακολύτριας.

Η εκκλησία του Χορόσκιοι, η Αγία Αναστασία, ήταν χτισμένη το 1818, σύμφωνα με την επιγραφή που υπήρχε στην εξωτερική πύλη του περιβόλου της: «Αγία Αναστασία 1818 Κτήτωρ Κωνσταντίνος Αλτινογλου».⁸ Στον περίβολό της υπήρχε αγίασμα καθώς και κελιά στα οποία στεγάζονταν: εξατάξια αστική σχολή αρρένων με 5 δασκάλους και 120 μαθητές, τετρατάξια σχολή θηλέων με 3 δασκάλες και 90 μαθήτριες, και το νηπιαγωγείο με 150 παιδιά. Οι ετήσιοι προϋπολογισμοί του αρρεναγωγείου και του παρθεναγωγείου ανέρχονταν σε 25 και σε 20 τουρκικές λίρες αντίστοιχα.⁹ Τα ιδρύματα αυτά συντηρούνταν ως επί το πλείστον χάρη στα εισοδήματα από την περιουσία του ναού.

Οι κάτοικοι του χωριού μετά το [1922](#) διασκορπίστηκαν σε αρκετά μέρη της Ελλάδας: στο Αραπλί Θεσσαλονίκης, στην Έδεσσα, στη Νέα Ιωνία Βόλου, την Κοκκινιά και τον Πόρο.

3. Η λατρεία της αγίας Αναστασίας

Ο ναός της Αγίας Αναστασίας στο χωριό Χορόσκιοι ήταν σημαντικό κέντρο λατρείας για τους κατοίκους του χωριού, τους ορθόδοξους των γύρω περιοχών, αλλά και για τους μουσουλμάνους της περιοχής της Μαγνησίας. Η εκκλησία της Αγίας Αναστασίας της Φαρμακολύτριας του Χορόσκιοι πανηγύριζε στις 22 Δεκεμβρίου (ημέρα εορτής της αγίας), την Κυριακή του Θωμά και την Πεντηκοστή. Στο πανηγύρι συμμετείχαν πολλοί έμποροι με τα προϊόντα τους και πλήθος προσκυνητών από τις γύρω περιοχές. Οι προσκυνητές αυτοί έμεναν συχνά στα κελιά που υπήρχαν γύρω από τον περίβολο της εκκλησίας, τα οποία ήταν περισσότερα από 40. Πίστευαν ότι η αγία Αναστασία η Φαρμακολύτρια θεράπευε με θαυματουργό τρόπο ψυχικές ή πνευματικές διαταραχές.¹⁰ Οι ασθενείς παρέμεναν στα κελιά μαζί με τους δικούς τους ανθρώπους για διάστημα 40 ή περισσότερων ημερών, μέχρι να γίνει το θαύμα που επιθυμούσαν ή μέχρι να εκπληρώσουν το τάμα τους.

Στη γιορτή της αγίας Αναστασίας τα σπίτια στο χωριό είχαν το καθιερωμένο λαδερό φαγητό για τη «μεγάλη» μέρα: ρεβιθοντολμάδες, δηλαδή ξερές μελιτζάνες γεμιστές με ρύζι και ρεβίθια αλεσμένα.

Σχετικά με τα θαύματα της αγίας Αναστασίας υπήρχε και η παράδοση πως κάποτε μουσουλμάνοι ληστές περικύκλωσαν το Χορόσκιοι, αλλά, λόγω της επέμβασης της αγίας, δεν μπόρεσαν να βρουν το δρόμο για να μπουν στο χωριό.¹¹

---

1. Horozköy στην τουρκική γλώσσα είναι το «πετεινοχώρι» (horoz=πετεινός, köy=χωριό).

2. Ak koyun=άσπρο πρόβατο στην τουρκική γλώσσα.

Χορόσκιοι

3. Emecen, F., *XVI. Asirda Manisa Kazâsi* (Ankara 1989), σελ. 161. Η χρονογράφος Σ. Λουκά από την άλλη πλευρά αναφέρει ότι το Χορόσκιο χτίστηκε από τους «Βυζαντινούς Μάγνητας Καλελίδες». Βλ. Λουκά, Σ., *Μαγνησία. Χορόσκιοι-Μουραντιέ. Ιστορικά Χρονικά* (Νέα Σμύρνη 1960), σελ. 42.
4. Αναγνωστοπούλου, Σ., *Μικρά Ασία, 19ος αι. -1919. Οι ελληνορθόδοξες κοινότητες. Από το Μιλλέτ των Ρωμιών στο Ελληνικό Έθνος* (Αθήνα 1997), σελ. 198, 243.
5. Λουκά, Σ., *Μαγνησία. Χορόσκιοι-Μουραντιέ. Ιστορικά Χρονικά* (Νέα Σμύρνη 1960), σελ. 43.
6. Αρχείο Προφορικής Παράδοσης, Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών, φάκ. Α 34.
7. “Στατιστικός Πίναξ της Επαρχίας Εφέσου (έδρα Μαγνησίας)”, *Ξενοφάνης 2* (1905), σελ. 426-427.
8. Ο Αλτίνογλου θεωρούνταν από τους πρόσφυγες ένας από τους πρώτους οικητορες του χωριού. Είχε τραγικό τέλος, αφού τον έσφαξαν στην αγορά με την κατηγορία ότι έστελνε χρήματα για την Επανάσταση του '21. Λέγεται επίσης πως είχε τσιφλίκια, στα οποία έκανε κατάσχεση ο Καραοσμάνογλου.
9. Όλα τα προαναφερθέντα αριθμητικά δεδομένα εμφανίζονται σε στατιστικό πίνακα του 1905: «Στατιστικός Πίναξ της Επαρχίας Εφέσου (έδρα Μαγνησίας)», *Ξενοφάνης 2* (Αθήνα 1905), σελ. 426-427.
10. Όπως έλεγαν οι κάτοικοι: «Γιάτρευε όλες τις ασθένειες, αλλά πιο πολύ τους τρελούς. Στις μουριές της αυλής δέναν τους αρρώστους. Έρχονταν από παντού προσκυνητές. Φέρναν του κόσμου τα τάματα. Φτάναν και από πολύ μακριά». Βλ. Αρχείο Προφορικής Παράδοσης, Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών, φάκ. Α 34.
11. Αρχείο Προφορικής Παράδοσης, Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών, φάκ. Α 25 (Μουραντιέ).

Bibliography :

	Κοντογιάννης Π. , <i>Γεωγραφία της Μικράς Ασίας. Φυσική σύστασις της χώρας, πολιτική γεωγραφία, φυσικός πλούτος</i> , Αθήνα 1921
	Αναγνωστοπούλου Σ. , <i>Μικρά Ασία, 19ος αι.-1919. Οι Ελληνορθόδοξες Κοινότητες. Από το Μιλλέτ των Ρωμιών στο Ελληνικό Έθνος</i> , Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1997
	Emecen F. , <i>XVI. Asirda Manisa Kazâsi</i> , TTK, Ankara 1989
	Gökçen İ. , <i>Vakıflar ve Hayırlar (Hicri 954-1060)</i> , Manisa 1946
	Λουκά Σ. , <i>Μαγνησία. Χορόσκιοι-Μουραντιέ. Ιστορικά Χρονικά</i> , Νέα Σμύρνη 1960

Webliography :

	Horozkoy
http://www.maplandia.com/turkey/manisa/horozkoy-see-horoz/	
	Ένωση Μαγνησίας Μικράς Ασίας
http://magnisia.wordpress.com/2006/07/18	

Glossary :

	βιλαέτι (βαλιλίκι), το
Η ανώτατη βαθμίδα της διοίκησης στην Οθωμανική Αυτοκρατορία, η οποία αφορούσε μεγάλες διοικητικές περιοχές. Οι μεγάλες επαρχίες της	

Χορόσκιοι

Οθωμανικής Αυτοκρατορίας ονομάζονταν αρχικά εγιαλέτ. Η νέα διαίρεση του 1864 εισήγαγε τον όρο βιλαγιέτ (vilayet), κατά αντιστοιχία προς το γαλλικό διοικητικό όρο département, μικρότερης όμως έκτασης. Ο διοικητής του βιλαετιού ονομαζόταν βαλής και είχε εκτεταμένες δικαιοδοσίες.

καϊμακαμλίκι, το

Οθωμανική διοικητική μονάδα που αντικατέστησε τον καζά στην Ύστερη Οθωμανική περίοδο, μετά τη διοικητική μεταρρύθμιση του 1864.

μουτεσαριφλίκι, το

Οθωμανική διοικητική μονάδα μεσαίου μεγέθους που αντικατέστησε το σαντζάκι κατά την Ύστερη Οθωμανική περίοδο, μετά τη διοικητική μεταρρύθμιση του 1864.

μουχτάρης, ο

Αιρετός κοινοτικός υπάλληλος, ο επικεφαλής της κοινότητας σε επίπεδο χωριού ή συνοικίας.

Sources

Αρχείο Προφορικής Παράδοσης, Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών, φάκ. 8 (σημερινή εγκατάσταση).

Αρχείο Προφορικής Παράδοσης, Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών, φάκ. Α 34 (Χορόσκιοι).

Αρχείο Προφορικής Παράδοσης, Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών, φάκ. Α 25 (Μουραντιέ).

«Στατιστικός Πίναξ της Επαρχίας Εφέσου (έδρα Μαγνησίας)», *Ξενοφάνης 2* (Αθήναι 1905), σελ. 426-427.

Quotations

Η ονομασία του οικισμού στην προφορική παράδοση

«Βγήκε, κατά πώς λέγαν οι παλιοί, από εκείνη τη νύχτα που παρουσιάστηκε στον ύπνο μιανής χριστιανής η αγία Αναστασία. Και είπε να ψάξουν μέσα στο πηγάδι, στο αγίασμα και να την εύρουν. Και κράξαν όλοι μαζί οι πετεινοί. Γι' αυτό το βγάλαν πετεινοχώρι».

«Στο χτίσιμο του χωριού βγάλαν νερό από ένα πηγάδι και με τον κουβά βγήκε ένα εικονισματάκι, που ήταν της αγίας Αναστασίας. Τότε λέγαν οι παλιοί πως έκραξε ένας πετεινός. Γι' αυτό το χωριό το βγάλαν Χορόσκιοι».

«Σαν καταλήφτηκε η Μαγνησία από τους Τούρκους, άνοιξαν την πόρτα του κάμπου και βγήκαν στο δάσος να κρυφτούν. Εκεί τα ξημερώματα λάλησε ένας κόκορας. Γι' αυτό το 'παν Χορόσκιοι».

«Το Χορόσκιοι, πριν βρεθεί η αγία Αναστασία, ήταν ένα τσιφλίκι και είχε 50-60 σπίτια που κάθονταν εργάτες χριστιανοί. Το 'λεγαν με το ίδιο όνομα, Τσιφλίκι. Εκεί εμφανίστηκε η αγία Αναστασία σ' έναν τσομπάνη. Την ώρα που την ανέσυραν από το πηγάδι, λάλησε ένας κόκορας».

Αρχείο Προφορικής Παράδοσης, Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών, φάκ. Α 34